

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator żurawia jezdniowego (834316)

**Maszyniści i operatorzy maszyn
i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni**

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator żurawia jezdniowego

(834316)

**Maszyniści i operatorzy maszyn
i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni**

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator żurawia jezdniowego (834316)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [993]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://40ton.net/zurawie-hiab-x-hipro-858-oraz-hiab-x-hipro-1058-najciezsze-dzwigi-w-calej-historii-tego-producenta/> [dostęp: 10.07.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU.....	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD.....	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji.....	8
2.7. Zawody pokrewne.....	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie żurawia jezdniowego oraz wykonywanie robót przeładunkowych i montażowych.	9
3.3. Kompetencje społeczne	11
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu	12
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO	13
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	13
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.....	14
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE.....	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze).....	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe).....	19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Operator żurawia jezdniowego 834316

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Dźwigowy.
- Kierowca-operator żurawia.
- Operator dźwigu.
- Operator dźwigu samochodowego.
- Maszynista samojezdnego żurawia.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 8343 Crane, hoist and related plant operators.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja F – Budownictwo.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011–2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Jacek Maciąg – Usługi dźwigowe Jacek Maciąg, Wolanów.
- Krystian Michałekiewicz – MKM Usługi Dźwigowo-Sprzętowe, Jabłonna.
- Joanna Tomczyńska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Małgorzata Szpiłska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Małgorzata Chodyńko – SIMP Ośrodek Doskonalenia Kadr – MECHANIKA sp. z o.o., Lublin.
- Andrzej Wojciechowski – ODK SIMP, Bydgoszcz.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Grzegorz Śliwiński – Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. KWK „Budryk”, Ornontowice.
- Beata Figarska-Wysocka – Izba Rzemiosła i Małej Przedsiębiorczości w Radomiu.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Operator żurawia jezdniowego ustawia i obsługuje żuraw jezdniowy²² zgodnie z przeznaczeniem oraz kontroluje jego pracę podczas przemieszczania materiałów i wyrobów.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Praca **operatora żurawia jezdniowego** polega na podnoszeniu i przemieszczaniu wyrobów, materiałów i konstrukcji za pomocą żurawia. Operator dba również o część jezdnią, na której zamontowany jest żuraw. Osoby wykonujące tę pracę mają często podwójny zawód kierowcy i operatora. Operatora obowiązuje utrzymywanie łączności ze współpracownikami (sygnalistami¹³ i hakowymi⁵) za pomocą sygnałów bezpieczeństwa, komunikacji słownej, sprzętu radiowego, telefonicznego, które powinien bezbłędnie rozpoznawać i stosować się do nich.

Obowiązkiem operatora żurawia jezdniowego jest również sprawdzenie stanu urządzeń chwytających (najczęściej haka) i osprzętu pomocniczego (np. zawiesi¹⁸) służącego do podnoszenia ładunków.

Operator dokonuje codziennej obsługi technicznej maszyny, sprawdza poprawność działania mechanizmów żurawia jezdniowego⁸ i urządzeń zabezpieczających³ oraz przygotowuje stanowisko pracy. W trakcie wykonywania pracy stosuje przepisy i warunki dozoru technicznego² oraz zalecenia techniczne (np. zalecenia producenta), jak również przestrzega instrukcji obsługi żurawia.

Sposoby wykonywania pracy

Operator żurawia jezdniowego wykonuje prace polegające na:

- przygotowaniu żurawia jezdniowego do pracy, sprawdzeniu jego stanu technicznego zgodnie z instrukcją obsługi,
- dobieraniu pomocniczego osprzętu chwytającego do przenoszonego ładunku,
- ocenie warunków atmosferycznych i otoczenia przed rozpoczęciem, jak i w czasie wykonywania pracy,
- dobieraniu parametrów żurawia⁹ wraz z dostosowaniem ruchów roboczych żurawia – w trakcie przemieszczania ładunków¹²,
- przemieszczaniu ładunków w zasięgu pracy żurawia,
- komunikowaniu się z innymi pracownikami za pomocą umownych znaków, sygnałów świetlnych, dźwiękowych, komunikacji radiowej lub telefonicznej,
- przemieszczaniu się żurawiem samojezdnym po drogach i terenie oraz zabezpieczeniu go po zakończeniu pracy.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Praca **operatora żurawia jezdniowego** jest z reguły wykonywana w kabinach żurawia, które mogą być integralną częścią kabiny podwozia pojazdu. Sterowanie żurawiem jezdniowym może również odbywać się z wykorzystaniem specjalnej konsoli. Obsługa odbywa się wtedy z poziomu roboczego, tj. bez wchodzenia do kabiny.

W trakcie pracy operator żurawia jezdniowego narażony jest na zmienne warunki atmosferyczne i hałas. Praca operatora żurawia jezdniowego wymaga ścisłej współpracy z wieloma osobami pomagającymi przy różnego rodzaju pracach transportowych, chociaż kontakt ten nie jest bezpośredni. Operator nie przygotowuje samodzielnie materiałów do podnoszenia, przenoszenia (nie wykonuje czynności zaczepiania, opasywania ładunku przy użyciu różnego typu zawiesi ogólnego lub specjalnego przeznaczenia); musi polegać na wykonującym te czynności pracowniku – hakowym.

WAŻNE:

Operator żurawia jezdniowego ponosi konsekwencje zawinionych szkód wynikających z zerwania ładunku przy nieumiejętnym jego przemieszczaniu, zniszczenia sprzętu, zagrożenia bezpieczeństwa lub spowodowania wypadku z udziałem ludzi.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Operator żurawia jezdniowego w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- żuraw jezdniowy,
- liny stalowe⁷,
- zawiesia linowe¹⁹,
- zawiesia łańcuchowe²⁰,
- zawiesia pasowe,
- chwytki¹,
- trawersy¹⁴,
- pasy mocujące¹⁰,
- krążki linowe⁶,
- zblocza hakowe²¹,
- podkłady¹¹,
- haki⁴,
- podpory,
- urządzenia sterownicze,
- urządzenia sygnalizujące,
- urządzenia ostrzegawcze.

WAŻNE:

Operator żurawia jezdniowego ma obowiązek kontrolowania stanu urządzeń chwytających oraz terminów ich przeglądów. Konserwator ma obowiązek przeprowadzenia przeglądów okresowych co 30 dni, o ile producent żurawia nie określił inaczej.

Organizacja pracy

Operator żurawia jezdniowego w zależności od miejsca pracy, wykonywanych zadań zawodowych może pracować indywidualnie i/lub zespołowo. Osoby w tym zawodzie pracują z reguły w systemie jednozmianowym. Liczba godzin pracy zależy od otrzymanego zlecenia i terminów jego realizacji.

Do obowiązków operatora żurawia jezdniowego, w zależności od miejsca i warunków w środowisku pracy, należy odpowiednie i bezpieczne przygotowanie stanowiska pracy.

W przypadku prowadzenia własnej działalności (samozatrudnienia) przez operatora żurawia jezdniowego, w ramach organizacji pracy, musi on uwzględnić kosztorysowanie robót i przygotowanie ostatecznego rozliczenia.

WAŻNE:

W zawodzie **operator żurawia jezdniowego** często spotykane jest oddelegowanie do pracy poza miejsce zamieszkania.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Operator żurawia jezdniowego podczas wykonywania pracy narażony jest na liczne zagrożenia. Czynniki stwarzające zagrożenie (np. wystąpienia niebezpiecznego wypadku lub awarii urządzenia) to:

- nieprawidłowo ustawione i zamocowane przedmioty,
- obracające się części żurawia,
- ostre przyrządy i narzędzia,
- prąd elektryczny.

Na bezpieczeństwo pracy operatora duży wpływ mają również zmienne warunki atmosferyczne występujące w miejscu pracy. W zależności od pory roku mogą nastąpić różne zdarzenia: udar cieplny, odmrożenia, ostre i przewlekłe choroby układu oddechowego.

WAŻNE:

Operator żurawia jezdniowego narażony jest na stres wynikający z dużej odpowiedzialności i zagrożenia wypadkami.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **operator żurawia jezdniowego** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna dobra wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządów równowagi,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność układu krążenia,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność zmysłu dotyku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- brak lęku przed wysokością,
- czucie dotykowe,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- spostrzegawczość,
- szybki refleks,
- widzenie o zmroku,

- widzenie stereoskopowe,
- zmysł równowagi,
- zręczność palców,
- zręczność rąk;

w kategorii sprawności i zdolności

- uzdolnienia techniczne,
- podzielność uwagi,
- rozumowanie logiczne,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolność podporządkowania się,
- zdolność współdziałania,
- wyobraźnia przestrzenna,
- zdolność koncentracji uwagi;

w kategorii cech osobowościowych

- wysoki stopień odpowiedzialności,
- dokładność i precyzja,
- gotowość do pracy w nieprzyjemnych warunkach atmosferycznych,
- łatwość przerzucania się z jednej czynności na drugą,
- odporność emocjonalna,
- samodzielność,
- samokontrola.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Praca w zawodzie **operator żurawia jezdniowego** jest zaliczana do średnio ciężkich. U operatora żurawia jezdniowego ważna jest sprawność psychofizyczna, wydolność układu oddechowego i układu krążenia oraz bardzo dobry wzrok i słuch. Operator powinien być również odporny psychicznie, gdyż jest narażony na stres wynikający z dużej odpowiedzialności i zagrożenia wypadkami, wytrzymały fizycznie (praca w złych warunkach atmosferycznych, w przedłużonym czasie, w nocy).

Do najważniejszych przeciwwskazań do wykonywania zawodu operator żurawia jednego należy zaliczyć m.in.: zaburzenia równowagi, zaburzenia percepcji wzrokowej, daltonizm, schorzenia układu kostno-

-stawowego, choroby układu krążenia, alergie, padaczkę.

Dla zapewnienia sprawnej i bezpiecznej obsługi żurawia jezdniowego operatorzy poddawani są systematycznym badaniom okresowym lekarskim i psychotechnicznym.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **operator żurawia jezdniowego** preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) o profilu mechanicznym.

Wykonywanie tego zawodu wymaga posiadania uprawnień II Ż¹⁶ do obsługi żurawia jezdniowego, wydawanych przez właściwy oddział terenowy Urzędu Dozoru Technicznego, po pozytywnym wyniku egzaminu.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Operatorem żurawia jezdniowego może zostać osoba, która uzyskała zaświadczenie kwalifikacyjne (tzw. uprawnienia II Ż) do obsługi żurawi jezdniowych. Zaświadczenie wydawane jest przez właściwy oddział terenowy Urzędu Dozoru Technicznego, po zdaniu egzaminu przed komisją. Zakres uprawnień może być ograniczony do rodzaju, typu lub udźwigu¹⁵ urządzenia.

Aby przystąpić do egzaminu na uprawnienia operatora żurawia jezdniowego, osoba musi mieć ukończone 18 lat i posiadać orzeczenie lekarskie, zezwalające na obsługę urządzeń transportu bliskiego. Musi również posiadać umiejętności praktycznej obsługi urządzenia oraz niezbędną wiedzę teoretyczną, którą może nabyć na drodze kursowej lub praktyki zawodowej w charakterze pomocnika operatora żurawia jezdniowego.

Do przemieszczania się żurawiem samojezdnym niezbędne jest prawo jazdy kat. C. Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu operatora żurawia jezdniowego są uprawnienia z zakresu obsługi żurawia przenośnego HDS (hydrauliczny dźwig samochodowy).

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Operator żurawia jezdniowego posiadający uprawnienia do obsługi z ograniczeniem udźwigu może podwyższyć swoje kompetencje do kategorii obsługi żurawi jezdniowych bez ograniczeń udźwigu. Warunkiem awansu zawodowego jest także odpowiedni staż pracy (od kilku miesięcy do kilku lat) i pozytywna opinia przełożonych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Uprawnienia w zawodzie **operator żurawia jezdniowego** potwierdzone są egzaminem państwowym i uzyskaniem stosownego zaświadczenia, które wydaje Urząd Dozoru Technicznego¹⁷.

WAŻNE:

Bez określonych uprawnień UDT obsługa żurawia jezdniowego jest niedozwolona.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **operator żurawia jezdniowego** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Operator sprzętu ciężkiego	834204
Operator suwnic (suwnicowy)	834311
Operator żurawia wieżowego	834317

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **operator żurawia jezdniowego** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Ocenianie warunków atmosferycznych i warunków otoczenia przed rozpoczęciem, jak i w czasie pracy żurawia jezdniowego.
- Z2 Sprawdzanie stanu technicznego żurawia jezdniowego.
- Z3 Dobieranie pomocniczego osprzętu chwytającego do specyfiki ładunku.
- Z4 Przygotowywanie żurawia jezdniowego do wykonywanej pracy.
- Z5 Przemieszczanie ładunku żurawiem jezdniowym.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie żurawia jezdniowego oraz wykonywanie robót przeładunkowych i montażowych.

Kompetencja zawodowa Kz1: **Obsługiwanie żurawia jezdniowego oraz wykonywanie robót przeładunkowych i montażowych** obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Ocenianie warunków atmosferycznych i warunków otoczenia przed rozpoczęciem, jak i w czasie pracy żurawia jezdniowego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie oceny warunków atmosferycznych i otoczenia panujących w czasie pracy żurawia; • Zasady przystąpienia do pracy żurawia jezdniowego w zależności od warunków otoczenia i warunków atmosferycznych; • Zasady pracy w pobliżu głębokich wykopów i nasypów; • Zasady zabezpieczania terenu w zasięgu pracy żurawia jezdniowego; • Wpływ warunków atmosferycznych na pracę żurawia jezdniowego; • Zasady pracy zapobiegające możliwości kolizji; • Zasady pracy żurawia jezdniowego w warunkach kolizyjnych; • Zasady pracy w pobliżu napowietrznych linii elektroenergetycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie oceny warunków atmosferycznych i otoczenia panujących w trakcie pracy żurawia; • Określać możliwość przystąpienia do pracy w panujących warunkach atmosferycznych; • Obsługiwać żuraw jezdniowy w terenie rozpoznanym pod względem warunków geologicznych i gruntowych; • Obsługiwać żuraw jezdniowy w pobliżu głębokich wykopów i nasypów; • Zabezpieczać i wygradzać teren w obrębie obszaru pracy żurawia jezdniowego; • Obsługiwać żuraw jezdniowy w warunkach kolizyjnych; • Obsługiwać żuraw jezdniowy w strefie niebezpiecznej w sąsiedztwie nadziemnych sieci (mediów) oraz napowietrznych linii elektroenergetycznych.

Z2 Sprawdzanie stanu technicznego żurawia jezdniowego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie sprawdzania stanu technicznego i obsługi żurawia jezdniowego; Kryteria sprawności technicznej określanej przez producenta; Warunki techniczne dozoru technicznego oraz związane z nimi akty prawne; Rodzaje, budowę i zasady działania podzespołów żurawia; Metody sprawdzania stanu technicznego żurawia; Zasady bezpiecznej obsługi żurawia jezdniowego; Dokumentację techniczno-ruchową, instrukcję obsługi żurawia jezdniowego. 	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie sprawdzania stanu technicznego i obsługi żurawia jezdniowego; Kontrolować funkcjonowanie mechanizmów żurawia i urządzeń zabezpieczających; Podejmować działania w przypadku awarii; Monitorować przebieg eksploatacji żurawia jezdniowego zgodnie z warunkami technicznymi dozoru technicznego; Sprawdzać stan żurawia jezdniowego zgodnie z instrukcją eksploatacji w zakresie obsługi; Stosować zasady bezpiecznej obsługi żurawia jezdniowego; Korzystać z dokumentacji techniczno-ruchowej, instrukcji obsługi żurawia jezdniowego.

Z3 Dobieranie pomocniczego osprzętu chwytającego do ładunku	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie dobierania pomocniczego osprzętu chwytającego do ładunku; Rodzaje i typy osprzętu pomocniczego; Oznaczenia stosowane na pomocniczym osprzęcie chwytającym; Kryteria zużycia i sposoby sprawdzania stanu poszczególnych rodzajów zawiesi; Budowę i parametry techniczne osprzętu do żurawia jezdniowego. 	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie dobierania pomocniczego osprzętu chwytającego; Rozróżniać rodzaje i typy osprzętu pomocniczego żurawia jezdniowego; Dobierać odpowiedni osprzęt zależnie od rodzaju i masy ładunków; Identyfikować uszkodzenia w osprzęcie żurawia jezdniowego; Przygotowywać osprzęt do przeglądów konserwatorskich.

Z4 Przygotowywanie żurawia do wykonywanej pracy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie przygotowywania żurawia do wykonywanej pracy; Zasady organizacji stanowiska pracy żurawia jezdniowego; Warunki jakie mają wpływ na wstrzymanie się od wykonywania prac związanych z obsługą żurawia jezdniowego; Zasady pracy żurawia; Znaki i sygnały bezpieczeństwa; Specyfikację techniczną i parametry pracy żurawia; 	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie przygotowywania żurawia do wykonywanej pracy; Wybrać i przygotować miejsce pracy żurawia jezdniowego; Zidentyfikować warunki prowadzące do wstrzymania się od wykonywania prac związanych z obsługą żurawia jezdniowego; Odczytywać wskazania urządzeń kontrolno-pomiarowych w kabinie operatora żurawia jezdniowego;

<ul style="list-style-type: none"> • Technologie wykonywania różnorodnych prac za pomocą żurawia jezdniowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Odczytywać i wykonywać instrukcje sygnalisty przekazywane sygnałami (światłymi, dźwiękowymi lub ręcznymi) oraz korzystać z łączności bezprzewodowej; • Stosować zasady bezpiecznej obsługi żurawia; • Kontrolować prawidłowość pracy żurawia jezdniowego.
--	---

Z5 Przemieszczanie ładunku żurawiem jezdniowym	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIĘJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska podczas przemieszczania ładunków; • Zasady wykonywania czynności sterowania żurawiem jezdniowym; • Zasady działania mechanizmów żurawia jezdniowego (podnoszenia, sterowania, pochylenia wysięgnika, teleskopowania, obrotów); • Metody skutecznego i prawidłowego sterowania żurawiem; • Zasady kojarzenia i dostosowania ruchów roboczych żurawia; • Wpływ wskaźników kontrolujących pracę żurawia jezdniowego na możliwość wykonywania pracy; • Zasady manewrowania ładunkiem w różnych warunkach atmosferycznych i środowiskowych; • Metody wygaszania wahań ładunku; • Zasady manewrowania ładunkiem przy zmiennych parametrach roboczych, prędkościach i obciążeniach; • Zasady współpracy z innymi dźwignicami w pracach zespołowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska podczas przemieszczania ładunków; • Organizować stanowisko pracy żurawia jezdniowego w rzeczywistych warunkach terenowych i technologicznych; • Odczytywać diagramy udźwigu żurawia; • Kontrolować prawidłowość pracy żurawia jezdniowego; • Dostosowywać prędkość ruchów roboczych w trakcie przemieszczania ładunków; • Dobierać odpowiedni proces sterowania żurawiem w trakcie przemieszczania ładunków; • Operować urządzeniami sterującymi w czasie rozruchu, pracy lub hamowania; • Odczytywać wskazania urządzeń sygnalizacyjnych i ostrzegawczych; • Kontrolować funkcjonowanie wszystkich ruchów roboczych mechanizmów i urządzeń zabezpieczających; • Współpracować z innymi dźwignicami w pracach zespołowych; • Operować żurawiem jezdniowym, stosując właściwą technikę pracy.

3.3. Kompetencje społeczne

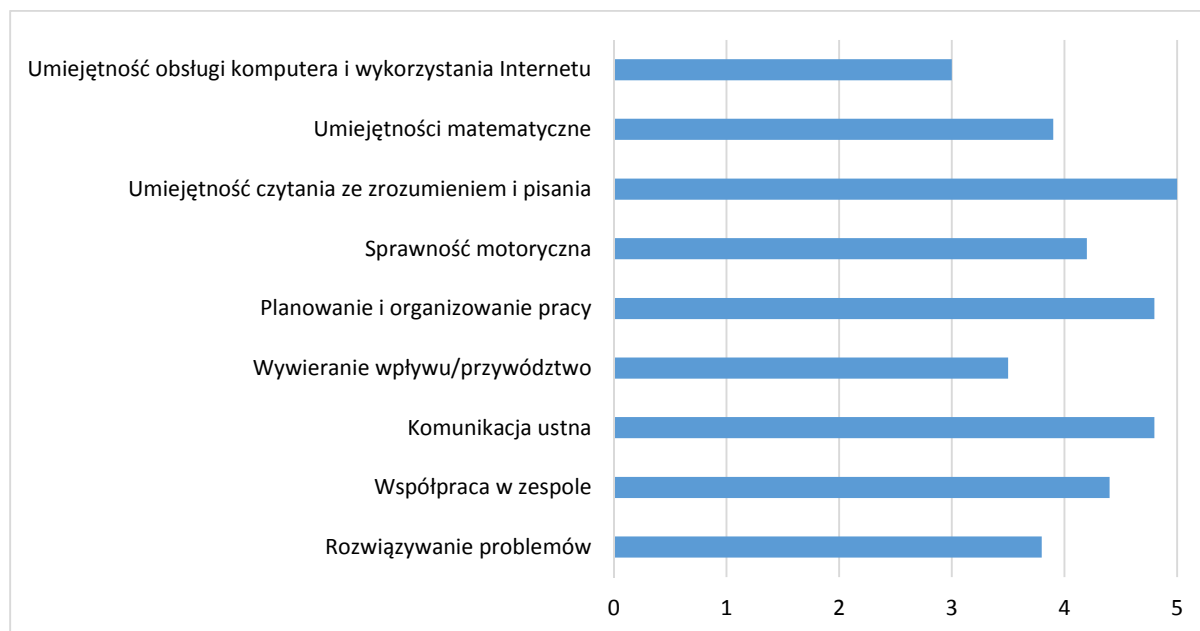
Pracownik w zawodzie **operator żurawia jezdniowego** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań (bezpieczeństwo i zdrowie ludzi) oraz za powierzone maszyny i urządzenia.
- Ponoszenia odpowiedzialności za przygotowanie do pracy żurawia jezdniowego.
- Dostosowywania zachowania do zmian w środowisku pracy żurawia jezdniowego.
- Podejmowania samodzielnych działań i współdziałania w zorganizowanych warunkach pracy żurawia jezdniowego.
- Oceniania swoich działań realizowanych w ramach współpracy zespołowej i ponoszenia odpowiedzialności za ich skutki podczas przemieszczania i montażu ładunku za pomocą żurawia jezdniowego.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową, normami społecznymi i obowiązującymi przepisami.
- Doskonalenia i rozszerzania kompetencji zawodowych w zakresie obsługi żurawia jezdniowego.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **operator żurawia jezdniowego**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **operator żurawia jezdniowego**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **operator żurawia jezdniowego** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Operator żurawia jezdniowego może znaleźć pracę jako pracownik zatrudniony na etacie. Może również prowadzić samodzielną działalność gospodarczą.

Miejscem zatrudnienia mogą być:

- przedsiębiorstwa budowlano-montażowe,
- firmy transportowe,
- porty i terminale przeładunkowe,
- przedsiębiorstwa kolejowe,
- zakłady produkcyjne,
- firmy pomocy drogowej (autoholowanie, usuwanie skutków wypadków drogowych).

Operatorzy żurawi jezdniowych coraz częściej znajdują zatrudnienie w firmach zagranicznych. Poszukiwane są osoby z doświadczeniem, aktualnymi uprawnieniami i znajomością języka obcego w stopniu komunikatywnym.

Osoba wykonująca ten zawód może prowadzić własną działalność gospodarczą i świadczyć usługi w zakresie przemieszczania materiałów i wyrobów przy pomocy żurawia jezdniowego.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porpp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-rynku-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **operator żurawia jezdniowego**.

Preferowane dla zawodu wykształcenie oferują branżowej szkoły I i II stopnia oraz technika o profilu mechanicznym.

Jednakże do wykonywania zawodu wymagane jest posiadanie uprawnień do obsługi żurawia jezdniowego, które wydawane są (po zdaniu egzaminu) przez Urząd Dozoru Technicznego.

Szkolenie

Szkolenie kandydatów do wykonywania zawodu **operator żurawia jezdniowego** odbywa się w ośrodkach mających zatwierdzony przez Urząd Dozoru Technicznego program szkoleniowy, które prowadzą kursy operatora żurawii samojezdnych i operatora HDS (hydrauliczny dźwig samochodowy).

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **operator żurawia jezdniowego** jest zróżnicowane i wynosi od 3000 zł do ponad 4200 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat.

W przypadku zatrudnienia na etacie mediana wynagrodzeń wynosi 3300 zł brutto. Na zarobki powyżej 4200 zł brutto może liczyć grupa 25% najlepiej opłacanych operatorów żurawii jezdniowych.

Poziom wynagrodzenia osób wykonujących zawód operator żurawia jezdniowego uzależniony jest od:

- rodzaju posiadanych uprawnień,
- stażu pracy na stanowisku,
- liczby przepracowanych godzin,
- sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- liczby przedsiębiorstw działających na danym terenie w obszarze usług budowlanych,
- regionu Polski.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **operator żurawia jezdniowego** niemożliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych ze względu na specyfikę oraz potrzebę zapewnienia bezpiecznego wykonywania pracy.

Wyjątek mogą stanowić osoby z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest odpowiednio skorygowana szklami optycznymi lub kontaktowymi, zapewniającymi ostrość widzenia.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 30.06.2018 r.

- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1040, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu (Dz. U. poz. 1468).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego (Dz. U. Nr 193, poz. 1890).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 r. w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych (Dz. U. Nr 79, poz. 849, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie rodzajów prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej (Dz. U. Nr 62, poz. 287).

Literatura branżowa:

- Budowlani. Ogólnopolski magazyn społeczno-zawodowy: <http://budowlani.info.pl>
- Jodłowski M.: Operator żurawi samojezdnych. Wydawnictwo KaBe, Krosno 2018.
- Skrzymowski W.: Zawiesia dźwignic: budowa i eksploatacja. Wydawnictwo KaBe, Krosno 2009.
- Skrzymowski W.: Żurawie przeładunkowe: budowa i eksploatacja. Wydawnictwo KaBe, Krosno 2006.
- Skrzymowski W.: Żurawie samojezdne i wieżowe: konserwacja i montaż. Wydawnictwo KaBe, Krosno 2017.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Kwartalnik Maszyny Budowlane: <http://posbud.com.pl/start/czasopisma/maszyny-budowlane>
- Miesięcznik specjalistyczny <http://www.trucks-machines.pl>
- Ogólnopolska gazeta budowlana: <https://atbudownictwo.pl>
- Ogólnopolski magazyn społeczno-zawodowy: <http://budowlani.info.pl>
- Portal branży dźwignicowej: <https://dzwignice.info>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Urząd Dozoru Technicznego: <https://www.udt.gov.pl>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Chwytki	Oprzyrządowanie przeznaczone do przemieszczania ładunków. Zadaniem chwytaków jest uchwycenie ładunku, utrzymanie go podczas transportu i zwolnienie w miejscu docelowym.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.porozumieniedlabezpieczenstwa.pl/doc/238/11.4.%20Monta%C5%BCowy%20sprz%C4%99t%20pomocniczy.pdf [dostęp: 10.07.2018]
2	Dozór techniczny	Określone ustawą działania zmierzające do zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania urządzeń technicznych.	Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20001221321/U/D20001321Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
3	Elementy zabezpieczające pracę żurawia	Urządzenia zabezpieczające pracę żurawia (np. opuszczanie żurawia, poziomnice, ogranicznik ruchów i prędkości roboczych, podpory hydrauliczne, czujniki pomiaru wiatru).	http://www.centrumszkolen.net/egzamin-udt-na-zurawie-przeladunkowe-2z-pytania-i-odpowiedzi [dostęp: 10.07.2018]
4	Hak	Element w postaci zakrzywionego pręta służący do zaczepiania i trzymania. Wykonany ze stali składa się z ucha, gardzieli i rogu. Przeważnie posiada również zabezpieczenie gardzieli w formie zapadki lub jako element konstrukcyjny haka. Haki podlegają kontroli bieżącej i okresowej.	Standard BHP Porozumienie dla Bezpieczeństwa w Budownictwie. Zawiesia w budownictwie: http://www.porozumieniedlabezpieczenstwa.pl/doc/188/Standardy%20BHP%20-%20Zawiesia.pdf [dostęp 10.07.2018]
5	Hakowy	Osoba kierująca pracami transportowymi z wykorzystaniem dźwignic; pełnoletnia, posiadająca ważne orzeczenie lekarskie dopuszczające do wykonywania pracy, która ukończyła szkolenie dla hakowych i zdała z wynikiem pozytywnym egzamin oraz posiada ważne szkolenie BHP.	Standard bezpieczeństwa 9.10 Hakowy – czynności, komunikacja, bezpieczeństwo przemieszczania ładunków. http://www.porozumieniedlabezpieczenstwa.pl/doc/238/9.10.%20Hakowy.pdf [dostęp: 10.07.2018]

6	Krażki linowe	Elementy osprzętu żurawia w postaci grubego talerza, które służą do podtrzymania i zmiany kierunku lin. Wyróżniamy krażki stałe i przesuwne.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.porozumieniedlabezpieczenstwa.pl/doc/238/11.4.%20Monta%C5%BCowy%20sprz%C4%99t%20pomocniczy.pdf [dostęp: 10.07.2018]
7	Liny stalowe	Lina wykonana z drutów stalowych, jej najmniejszym elementem jest drut splotki owinięty na drucie rdzenia splotki, a splotki owinięte są na rdzeniu liny.	Standard bezpieczeństwa 15.7 Zawiesia budowlane: http://www.porozumieniedlabezpieczenstwa.pl/doc/238/15.7.%20Zawiesia%20budowlane.pdf [dostęp: 10.07.2018]
8	Mechanizmy żurawia jezdniowego	Mechanizmy, które stanowią wyposażenie nadwozia żurawia jezdniowych (podnoszenia, obrotu nadwozia, pochylenia wysięgnika, teleskopowania wysięgnika, poziomowania, wysuwania podpór, podnoszenia przeciwwagi).	Jodłowski M.: Operator żurawi samojezdnych. Wydawnictwo KaBe, Krosno 2018
9	Parametry żurawia jezdniowego	Wielkości charakterystyczne dla żurawia jezdniowego (udźwig, wysięg, wysokość podnoszenia, kąt obrotu, prędkości robocze – podnoszenia, zmiany wysięgu, obrotu, jazdy).	Standardy BHP 11.3 Żurawie, żurawiki, dźwigi, windy, suwnice: http://www.porozumieniedlabezpieczenstwa.pl/doc/238/11.3.%20%C5%BBurawie,%20%C5%BCurawiki,%20d%C5%BAwigi,%20windy,%20suwnice.pdf [dostęp: 10.07.2018]
10	Pasy mocujące	Taśma wykonana z włókien naturalnych (obecnie rzadko) lub syntetycznych. Składa się z rdzenia z włókien oraz węża wewnętrznego i węża zewnętrznego. Pasy charakteryzują się dobrą elastycznością, miękkością, gładkością powierzchni, lekkością, izolacyjnością elektryczną oraz ograniczoną odpornością chemiczną.	Standard bezpieczeństwa 15.7 Zawiesia budowlane: http://www.porozumieniedlabezpieczenstwa.pl/doc/238/15.7.%20Zawiesia%20budowlane.pdf [dostęp: 10.07.2018]
11	Podkłady	Dodatkowe wyposażenie żurawia jezdniowego zabezpieczające podpory przed zagłębieniem w podłożu. Są pomocne we właściwym wypoziomowaniu żurawia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
12	Przemieszczanie ładunków	Zespół czynności wykonywanych przez żuraw jezdniowy od momentu pobrania ładunku do jego odstawienia. W trakcie przemieszczania ładunku obsługujący nie może opuszczać stanowiska sterowniczego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
13	Sygnalista	Odpowiedzialny jest za przekazywanie sygnałów do operatora dźwignicy. Sprawdza czy droga przemieszczania ładunku oraz miejsce jego składowania nie są zatarasowane. Daje sygnał do podnoszenia ładunku.	Standard bezpieczeństwa 11.5 Znaki i sygnały bezpieczeństwa. Hakowi i sygnaliści: http://www.porozumieniedlabezpieczenstwa.pl/doc/238/11.5.%20Znaki%20i%20sygna%C5%82y%20bezpiecze%C5%84stwa.%20Hakowi%20i%20sygnali%C5%9Bci.pdf [dostęp: 10.07.2018]

14	Trawersy	Belki nośne wykonane ze stali o konstrukcjach jednobelkowych, krzyżowych, teowych, w kształcie litery H. Służą do przemieszczania elementów o znacznych rozmiarach lub wrażliwych na moment ściskający zawiesia. Stosowane są także do zmniejszenia wysokości i długości zawiesi a także przy przemieszczaniu zespołowym.	Standard BHP Porozumienie dla Bezpieczeństwa w Budownictwie. Zawiesia w budownictwie: http://www.porozumieniedlabezpieczenstwa.pl/doc/188/Standardy%20BHP%20-%20Zawiesia.pdf [dostęp: 10.07.2018]
15	Udźwig	Nominalna maksymalna wielkość obciążenia wyrażona w kilogramach lub tonach, dla której zaprojektowano maszynę i dla której producent zapewnia prawidłową jej pracę.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20031931890/O/D20031890.pdf [dostęp: 10.07.2018]
16	Uprawnienia II Ż	Kategoria uprawnień (obsługa żurawi samojezdnych) według specyfikacji Urzędu Dozoru Technicznego, inaczej zwane jako żurawie budowlane.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 lipca 2001 r. w sprawie trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20010790849/O/D20010849.pdf [dostęp: 10.07.2018]
17	Urząd Dozoru Technicznego	Jest państwową osobą prawną działającą w obszarze bezpieczeństwa urządzeń technicznych w oparciu o szereg aktów prawnych.	Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20001221321/U/D20001321Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
18	Zawiesia	Osprzęt pomocniczy dźwignic hakowych służący do podnoszenia, obwiązywania lub podtrzymywania ładunku.	Standard BHP Porozumienie dla Bezpieczeństwa w Budownictwie. Zawiesia w budownictwie: http://www.porozumieniedlabezpieczenstwa.pl/doc/188/Standardy%20BHP%20-%20Zawiesia.pdf [dostęp: 10.07.2018]
19	Zawiesia linowe	Zasadniczym elementem zawiesia linowego jest stalowa lina ze wzmocnionym spletem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.porozumieniedlabezpieczenstwa.pl/doc/188/Standardy%20BHP%20-%20Zawiesia.pdf [dostęp: 10.07.2018]
20	Zawiesia łańcuchowe	Jedna z klas zawiesi, których ciągną wykonane są ze stali.	https://e-hak24.pl/dzwignice/zawiesia-akcesoria/zawiesia-lancuchowe [dostęp: 10.07.2018]

21	Zblocza hakowe	Połączenie haka z krążkami linowymi.	Jodłowski M.: Operator żurawi samojezdnych. Wydawnictwo Wydawnictwo KaBe, Krosno 2018
22	Żuraw jezdniowy	To dźwignica na podwoziu samochodu ciężarowego lub specjalnie skonstruowanym podwoziu samojezdnym używana głównie do prac przeładunkowych i montażowych; składa się z wciągarek i wychylnego wysięgnika, co pozwala na podnoszenie i opuszczanie ciężaru oraz jego przemieszczanie. Wszystkie żurawie samojezdne podlegają dozorowi technicznemu.	https://www.udt.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=477:zuraw-samojezdny-nazwa-definicja-i-podleganie&catid=160:bok-2&Itemid=989 [dostęp: 10.07.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.